

Valsts prezidentes uzruna diskusijā par Tautas pārskata veidošanu LU Sociālo zinātņu fakultātē, 2005.gada 14.janvārī

Publicēts pirms vairāk nekā 20 gadiem

Publicēts: 14.01.2005.

Augsti godātais vicerektora kungs,

Cienītā dekānes kundze,

Godātie pārskata autori un viesi,

Vēlētos patiesi izteikt dziļu gandarījumu par to, ka esam spējuši jau šobrīd Tautas pārskata veidošanu pārņemt savās rokās, ar to apliecinot, ka pārskati par tautas attīstību ir noveduši pie tādas attīstības, ka mēs varam neatkarīgi veikt tādus uzdevumus, kam agrāk bija jābūt savā ziņā zem starptautiskas aizbildnības. Tas, ka tas notiek starptautisku programmu ietvaros, ir mērķis, uz kuru mēs virzāmies kā neatkarīga un suverēna valsts visās savās aktivitātēs. Es vēlētos izteikt dziļu pateicību Tisenkopfa kungam, visiem, kas ir gadu gaitā bijuši ar šo projektu saistīti, ir viņu pacēluši tika augstā kvalitātē un ieguvuši starptautisku atzinību, un kas, man šķiet, ir bijis stimulējošs faktors visas mūsu sociālo zinātņu saimes aktivizēšanai, tās dziļākai izpratnei par to darbu kvalitātes līmeni, kādu mēs Latvijā vēlamies sasniegt un uzrādīt. Es ceru, ka tas ir bijis arī dzenulis piesaistīt sociālajām zinātnēm studentus visos līmeņos, ieskaitot arī maģistrantūrā un doktorantūrā.

Šī gada tematika ir īpaši aktuāla šajā 2005.gadā, kuru mēs sākam savu pirmo pilno gadu jau kā Eiropas Savienības un NATO locekli, un mēs esam šo jauno vēstures posmu iesākuši kā tā ES dalībvalsts, kurai ir vizuālais ienākumu līmenis uz vienu iedzīvotāju. Šis caurmēra ienākums, gan jāsaprot, ir mākslīgi iegūts starp Rīgu un citām pilsētām, kur attīstība ir bijusi ļoti strauja, kur bezdarbs ir bijis relatīvi mazs, kur ekonomiskā izaugsme ir bijusi apbrīnojama, un, savukārt, dažām citām Latvijas vietām, kur bezdarba līmenis ir nepiedodami augsts un kur ekonomiskā izaugsme vēl stāv aiz kalniem. Šeit ļoti svarīgi vispirms ir gūt pārskatu par to, kur mēs pašlaik atrodamies, kādi ir apstākļi, uzstādīt diagnozi pašreizējam stāvoklim, censties identificēt tos faktorus, kas to ir iespaidojuši cerībā, ka tas mums palīdzētu identificēt arī tās sviras un jūtīgos punktus, kur valstij, pašvaldībām, privātnesniecībām, privātiniciatīvai, iedzīvotājam būtu jāpievērš savas pūles, sava enerģija, sava interese, lai lietas virzītu uz labo pusi, lai radītu attīstību tur, kur šobrīd valda stagnācija, lai ievestu inovāciju tur, kur tā līdz šim ir pietrūkusi, lai radītu pašu ļaužu ticību savai nākotnei un arvien pieaugošu apmierinātību par to, kur viņi atrodas šodien.

Šajā ziņā pārskatā veicamais jauki saskan ar tām tematikām, kam ir šogad pievērsusies Stratēģiskās analīzes komisijas profesores Žanetas Ozoliņas vadībā. Kopumā mēs redzam šo vēlmi izsekot, kur mēs šobrīd atrodamies, kā ļaudis sev vērtē, piemēram, kā nesenoja starptautiskajā pētījumā, kurā mēs atklājām, ka katrs ceturtais cilvēks Latvijā jūtas laimīgs un apmierināts ar savu dzīvi, bet tas nozīmē, ka trīs no četriem tādi vēl nav. Laime un apmierinājums, protams, ir ārkārtīgi subjektīvi, un, protams, varētu vēlēties, lai vismaz objektīvie faktori, kas šo labsajūtu ietekmē, arvien uzlabotos, un, ja nu tad latvieši vēl pēc desmit gadiem būtu kūtri atzīties, ka viņi jūtas laimīgi, tad mēs jau varētu runāt par citiem psiholoģiskiem faktoriem, kas veicina izjūtas par grūto dzīvi un ikdienas grūtībām.

Mums Latvijā daudz kas ir vēl priekšā, un tajā skaitā sociālo zinātņu uzplaukums un attīstība. Padomju Savienībā, kā atceros, sociālās zinātnes, izņemot, protams, izņemot marksisma filosofijas iedvesmotās, nebija lielā cieņā. Daudzas no tām, piemēram, demogrāfija, tika uzskatītas par pilnīgi liekām, psiholoģija, savukārt, par pārlietu buržuāziska un subjektīva. Mums ir bijuši 15 gadi, kuros Latvijai ir bijis jāsasniedz viss iekavētais, un, man šķiet, mēs varam būt ļoti gandarīti par to, kas ir paveikts akadēmiskajā vidē un kontekstā. Vēlos Jums visiem pateikties par Jūsu ieguldījumu, novēlu sociālajiem zinātniekiem vislabākās sekmes, bet, protams, ilgtermiņā un plašākā kontekstā es ļoti ceru, ka šie zinātniskie pārskati, kas uzstāda mums precīzu skatu, objektīvu analītisku skatu par to, kas mēs esam, ļoti palīdzēs mums tiem, kam ir iespējas procesus iespaidot, tiem, kam ir jāpieņem lēmumi, lai virzītu lietas tā, ka gadu no gada šie pārskati kļūtu arvien optimistiskāki, un tā, ka tas atļautu vēl pēc 10 gadiem, es ceru, šīs proporcijas apgriezt otrādi, un $\frac{3}{4}$ latviešu teiktu, ka viņi jūtas laimīgi un lepni dzīvot šajā valstī.

Saistītas tēmas

[Vaira Viķe-Freiberga](#)

<https://www.president.lv/lv/jaunums/valsts-prezidentes-uzruna-diskusija-par-tautas-parskata-veidosanu-lu-socialo-zinatnu-fakultate-2005gada-14janvari>